

MINDER BEKENDE OF VERDWENEN LOCATIES IN GENT

Hoogstraat 1: De Pauw alias de Hotsy Totsy

Daniël Van Ryssel

Het huis Hoogstraat nr. 1, hoek makend met de Oude Houtlei, stond al in de 15e eeuw bekend als brouwerij De Pale: ‘een huus wesende eene bruwerie van oudts tyden ghenamt de Pale’. Een ‘pale’ was een soort schop met een lange steel gebruikt bij het brouwen. Het was niet het enige café of brouwerij in die buurt dichtbij het voor het brouwen noodzakelijke water, hier van de Houtlei. In de schaduw van de Turrepoort waren er nog meer. In het buurhuis nr. 3 was eertijds de brouwerij De Caerde ondergebracht. Het volgende huis, nr. 5, was brouwerij Het Tonneken en nog eens ernaast, nr. 7, het hoekhuis met de Turrepoortsteeg, was De Rake.

In 1650-1651 werd de houten voorgevel in steen heropgebouwd tot een tamelijk steile trapgevel. De gevel aan de Hoogstraat heeft een typisch 17de-eeuwse overkragende bovenbouw met zogenaamde Tudorbogen van verschillende breedte. De boogvelden zijn versierd met reliëfs: In het midden een pauw in bas-reliëf, waarvan de pluimen van de staart zijn ingekort en rechthoekig afgebroken, ernaast brouwersattributen of ‘stuckmanden’.

Op de zijgevel werd een gedicht aangebracht van Hugo Claus voor zijn overleden broer Guido. Het huis was voor de Gentenaars in het laatste derde van de vorige eeuw innig verbonden met de naam Claus. In 1973 richtte Johan Claus, de jongste van de Claus broers, het hoekhuis van de Hoogstraat en de Oude Houtlei in tot café Hotsy Totsy. Bij de inrichting had hij de beruchte Hotsy Totsy Club van Al Capone in de jaren dertig in Chicago voor ogen. In het interieur was het grote horizontale doek, een liggend naakt in de stijl van de jaren dertig, boven de toog, dé blikvanger. Nog in hetzelfde jaar liet hij de zaak over aan zijn oudste broer Guido.

Het uniek interieur, de gezellige sfeer, de verscheidenheid van het publiek, de zekerheid hier vrienden of bekenden te ontmoeten en de hartelijke persoonlijkheid van de vaderlijke Guido Claus en zijn dynamische levensgezellin Motte, die zonder aarzeling de voornamen van al de klanten debiteerde, gaven het café een bekendheid tot over de grenzen. Twintig jaar lang was dit de place to be voor artiesten van alle disciplines, en ook voor burgers van alle slag, o.a.

professoren, vrije beroepen en heel veel logebroeders die, na de zittingen in hun werkplaatsen, hier nog een stuk van de nacht kwamen doorbrengen. Ook broer Hugo Claus was er een regelmatige bezoeker.

Ik heb er, naast met talloos veel anderen, gesprekken gehad met de vier broers Claus en ook meer dan eens met vader Claus, die er tot aan zijn dood regelmatig langs kwam. Ludwig Alene, Jan Emiel Daele en Mark Dangin - alle drie overleden - waren de Gentse dichters die ik er ben tegengekomen. Er grepen talloze culturele en artistieke manifestaties plaats en gedurende enige tijd was het gelijkvloers van het huis ernaast ook als restaurant verbonden met het café. In 1983 stelde Hugo Claus er zijn pas verschenen 'Het verdriet van België' voor. Een evenement!

Guido was behalve de minzame en sympathieke barman, liefhebber van kaarten en boks. Hij was ook acteur en speelde bescheiden filmrolletjes in o.a. Lijmen & Het Been, De Loteling, Vrijdag, De Leeuw van Vlaanderen en Hector. Maar hij werd als het ware met stomheid geslagen als hij één zinnetje moest zeggen. Hij stierf in november 1991. Een groot verlies. Niemand kon dat beter verwoorden dan Hugo. Een fragment uit het gedicht aan de Oude Houtlei

*Nu is het glas geledigd
Nu zijn de kaarten geschud
Amen en uit is het boek
Toch wankelt de goedlachse reus
nog bij de voordeur
en blijft hij naar ons wuiven
in de mist van gisteren nog
hier om de hoek.*

Motte heeft de Hotsy Totsy verder uitgebaat tot ze in 2001 overstapte naar Het Geuzenhuis op de Kantienberg. In 2009 zette ze een punt achter haar horeca-levens. De Hotsy Totsy bleef een artiesten- en evenementencafé met aandacht voor tentoonstellingen, een poolruimte, performances, jazz, poëzie, cabaret en gezelschapsspelen. Maar helaas, én de bezoekers (velen overleden, anderen te oud) én de sfeer van de jaren zeventig, tachtig en negentig zijn er niet meer. In vergelijking met Antwerpen zijn er in Gent nooit veel artiestencafé's geweest. De Hotsy Totsy van Guido en Motte was er zo één. Ze lieten een leemte na die niet zo dadelijk door een gelijkwaardige ontmoetingsplaats werd ingevuld.

Claus en Motte getekend door Gaston De Smet (verz. DSMG)

Literatuur

Donny, G. Inventaire archéologique de Gand, 1901, Constructions civiles du XVIIe siècle, Rue Haute, 1.

Bouwen door de eeuwen heen. Inventaris van het cultuurbezit in België. Architectuur. Stad Gent. Deel 4nb Zuid-West, 1979.